

M. Saim UYSAL

Gerçek potansiyel büyüme

20.9.2017

Büyüme rakamları açıklandı. Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde gerek iç tüketim ve gerekse kamu önlemleriyle (kredi teşvikleri, KGF, Vergi indirimleri v.s.) % 5,1 oranında büyüdü. Yılın ilk yarısı büyüme oranı da % 5,1 oranında realize oldu. İkinci çeyrekler itibariyle son üç yıl ortalamasını geçen büyüme oranı, 2010-2013 dönemindeki % 8,6'lık oranın altında kaldı. İç tüketim ve net ihracat artışı ekonomiye olumlu katkı verdi. İnşaat harcamalarındaki yıllık bazda % 25'lik artış da bu büyüme artışında önemli rol oynadı. Hizmet sektörünün bu dönemdeki büyümeye katkısı % 2,7 puan, sanayi sektörünün katkısı ise % 1,3 oranında kaldı.

Geçen yılın aynı dönemi itibariyle (2016 2.çeyrek) 863 milyon dolar olan milli gelir bu yılın aynı döneminde 834 milyon düzeyinde gerçekleşerek kişi başına milli gelir 10.883 dolardan 10,500 USD civarına inmiştir. Kur değişmesi nedeniyle Türk Lirası bazında % 5,1 oranında büyüyen milli gelir, dolar bazında % 3,51 oranında küçülmüştür. (İş Bankası Araştırma Raporu)

Maliye Bakanı Sn Ağbal 2017 büyümesinin Orta Vadeli Program hedefinden daha yüksek olacağını açıkladı. İkinci çeyrek büyümesine iç talep ve kredi büyümesi ile vergi indirimlerinin katkı sağladığını söyleyen Ağbal, üçüncü çeyrekte turizm gelirleri yüksek ihracat ve baz etkisinin katkı vereceğini aktardı.

Başbakan Yrd. Sn. Mehmet Şimşek ise ikinci çeyrek büyümesine önemli katkı veren Kredi Garanti Fonu uygulamasının üçüncü çeyrekte daha yüksek ivmeyle devam edeceğini vurguladı. İkinci çeyrek büyümesine hem iç hem de dış talebin katkı verdiğini ve bu nedenle dengeli bir büyümenin görüldüğünü belirtti.

Genel olarak yılsonu itibariyle 2017 büyümesinin % 5'e yaklaşacağı tahmin edilmektedir. Türk ekonomisinin 1950 den itibaren yıllık potansiyel büyüme oranı % 5'tir. Bu oran sanki yakalanmış gibi görünüyor. Ancak bilindiği gibi TÜİK Milli gelir hesaplama yöntemini değiştirmiş bulunmaktadır. Bu yeni hesaplama yöntemindeki % 5 ile eski yöntemle hesaplanan % 5 aynı nitelik ve nicelikte midir. Bilmiyoruz. Zira yeni hesaplama yönteminin ayrıntı ve detayları açıklanmamıştır.

Ekonominin bu oranda büyüdüğü ortamda bazı sorular ve çelişkilerin açıklanmasına ihtiyaç var:

- İnşaat dışı yatırım harcamalarında yıllık bazda reel olarak % 9'a yakın daralma var?
- İstihdam (işsizlik) rakamlarında çift haneler halen devam ediyor?
- İkinci çeyrek sanayi üretim endeksindeki artış yaklaşık % 4,5 iken büyüme rakamlarındaki açıklanan katma değer artışı % 6,3.
- Yaklaşık üç milyon Suriyelinin üretime katkıları hesaba girerken kişi başı gelir hesabında dikkate alınmayışı hesaplama farklılığı getiriyor.

Bütün bu soru ve çelişki gibi görünen hususların açıklanması gerekmektedir. Önemli olan, kredi, vergi indirimi ve diğer teşviklerin kaldırıldığı dönemde sürdürülebilir potansiyel büyümeyi sağlamaktır.

Ülkemizdeki nüfus artış hızı ve mülteci sayısı dikkate alındığında potansiyel büyümeyi 2007-2010 dönemindeki oranlarda gerçekleştirmek gerekir. Küresel risk iştahının artışı nedeniyle gelişmekte olan ülkelere ve bu arada ülkemize hızla para akışının devam ettiği bir ortam söz konusudur. FED'in faiz politikasını değiştirdiği ve bilanço daraltmasına gittiği bir dönemde halen piyasa oyuncularının dikkate almadığı cari açık, katılaşmış yüksek enflasyon ve işsizlik oranları, % 120'leri aşan kredi / mevduat, % 144'leri aşan iç borç çevirme oranları ve 200 milyar doları aşan özel sektör döviz borçları ciddi kırılganlık unsurları olarak karşımıza çıkabilir. İşte nu nedenle sürdürülebilir büyümeyi sağlamak için yüksek katma değerli üretim, ihracat, sanayi yapısı ile istikrarlı siyasi gidiş ve evrensel standartlarda hukuki güvenceli ortam yaratılmalıdır.

Yeminli Mali Müşavir

M.Saim Uysal

uysalsaim@gmail.com

Her türlü hakkı saklıdır.